

УДК 378:[316.774:37.091.212

Цитування:

Горбань Ю. І., Олійник О. М., Гайсинюк Н. А. Академічна мобільність і кроскультурні комунікації в глобалізованому освітньому просторі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 4. С. 53–61.

Horban Yu., Oliynyk O., Haisyniuk N. (2024). Academic Mobility and Cross-Cultural Communication in the Globalised Educational Space. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 4, 53–61 [in Ukrainian].

Горбань Юрій Іванович,
кандидат культурології, професор,
завідувач кафедри інформаційної діяльності
та зв'язків з громадськістю
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0001-5837-4409>
y.i.gorban@gmail.com

Олійник Оксана Миколаївна,
кандидат культурології, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-4687-2408>
oksana_oliinyk@ukr.net

Гайсинюк Наталія Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційної діяльності
та зв'язків з громадськістю
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-7959-9751>,
n_gaysyniuk@ukr.net

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ І КРОСКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Мета статті – дослідити проблему академічної мобільності та можливості кроскультурних комунікацій в освітньому просторі. У статті проаналізовано переваги та виклики, з якими стикаються здобувачі освіти під час навчання за кордоном, а також їхній вплив на формування міжкультурних компетенцій. **Методологія дослідження** базується на теорії соціального конструктивізму, яка підкреслює важливість соціальних взаємодій у формуванні знань, а також на теорії міжкультурної комунікації, що дає змогу вивчити особливості спілкування між представниками різних культур. За допомогою системного підходу досліджено академічну мобільність як складну систему, що охоплює різні елементи (здобувачі, заклади вищої освіти, програми, культурні бар'єри, адміністративні та законодавчі процедури та ін.); теоретичний аналіз дав змогу використати теорії міжкультурної комунікації, глобалізації та освіти для аналізу проблем і можливостей, пов'язаних з академічною мобільністю в контексті глобального освітнього простору. **Наукова новизна** роботи полягає в комплексному підході до аналізу академічної мобільності, що охоплює не лише теоретичні аспекти, але й практичні рекомендації для покращення програм обміну. **Висновки** статті свідчать про те, що академічна мобільність є важливим інструментом для розвитку кроскультурних комунікацій і стратегічного підвищення якості освіти, оскільки вона дає змогу здобувачам освіти розвивати диференційовані навички, які відповідають соціальним вимогам місцевого, регіонального та глобального середовища. Визначено, що академічна мобільність є одним із головних орієнтирів процесів і стратегій наукового та освітнього співробітництва, а також важливим елементом політик щодо інтернаціоналізації вищої освіти та міжнародної співпраці, проте потребує подальшого вдосконалення через фінансову підтримку, мовну підготовку та кроскультурні тренінги. Запропоновано низку рекомендацій для освітніх установ задля покращення умов для здобувачів освіти, що сприятимуть економічному, соціальному та освітньому розвитку, підвищенню конкурентоспроможності.

Ключові слова: академічна мобільність, кроскультурні комунікації, мовні бар'єри, міжкультурні компетенції, міжкультурні комунікації, соціальний конструктивізм, культурні відмінності, глобалізація, здобувачі освіти, освітній простір.

© Горбань Ю. І., 2024

© Олійник О. М., 2024

© Гайсинюк Н. А., 2024

Horban Yurii, PhD in Cultural Studies, Professor, Head of the Department of Information and Public Relations, Kyiv National University of Culture and Arts; Oliylyk Oksana, PhD in Cultural Studies, Associate Professor, Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work, Kyiv National University of Culture and Arts; Haisyniuk Nataliia, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Information and Public Relations, Kyiv National University of Culture and Arts

Academic Mobility and Cross-Cultural Communication in the Globalised Educational Space

The purpose of the article is to examine the problem of academic mobility and the possibilities of intercultural communication in the educational space. The article analyses the benefits and challenges students face when studying abroad and their impact on developing intercultural competencies. **The research methodology** is based on the theory of social constructivism, which emphasises the importance of social interactions in the formation of knowledge, and on the theory of intercultural communication, which allows for studying the peculiarities of communication between representatives of different cultures. Using a systematic approach, academic mobility is studied as a complex system comprising different elements (students, higher education institutions, programmes, cultural barriers, administrative and legislative procedures); the theoretical analysis allows the use of theories of intercultural communication, globalisation and education to analyse the problems and opportunities associated with academic mobility in the context of the global education space. **The scientific novelty** of the paper lies in its comprehensive approach to the analysis of educational mobility, covering both theoretical aspects and practical recommendations for improving exchange programmes. **The conclusions** of the article show that academic mobility is an essential tool for the development of cross-cultural communication and the strategic improvement of the quality of education, as it allows students to develop differentiated skills that meet the social demands of the local, regional and global environment. It is determined that academic mobility is one of the main guidelines for the processes and strategies of scientific and educational cooperation, as well as an essential element of policies for the internationalisation of higher education and international collaboration, but needs to be further improved through financial support, language training and cross-cultural training. A number of recommendations for educational institutions are proposed to improve the conditions for higher education students, which will contribute to economic, social and academic development and increase competitiveness.

Keywords: academic mobility, cross-cultural communications, language barriers, intercultural competencies, intercultural communications, social constructivism, cultural differences, globalisation, students, educational space.

Актуальність теми дослідження. Академічна мобільність є ключовим елементом сучасної освітньої системи, що набуває все більшого значення в умовах глобалізації. Інформація та технології швидко змінюються, тому можливість навчання за кордоном стає важливим чинником, що впливає на якість освіти та професійний розвиток здобувачів освіти. Академічна мобільність відкриває можливості для здобуття знань і сприяє формуванню міжкультурних компетенцій, які є необхідними для успішної кар'єри в міжнародному середовищі. У світі, де культурні, економічні та соціальні бар'єри поступово стираються, важливо забезпечити молодим людям можливість для отримання освіти в різних культурних контекстах, підвищуючи їхню конкурентоспроможність на ринку праці та сприяючи розвитку міжкультурного розуміння, толерантності та здатності до співпраці з представниками інших культур.

Здобувачі освіти, які мають міжнародний досвід навчання, зазвичай демонструють вищий рівень адаптивності, креативності та критичного мислення, що є важливими навичками в сучасному світі. Також слід зазначити, що академічна мобільність сприяє обміну знаннями та досвідом між університетами різних країн – це має позитивний вплив на якість навчального процесу. Інтеграція різних культур у навчання

не лише збагачує освітній контент, але й формує у здобувачів широкий світогляд, що є важливим для їхнього особистісного та професійного розвитку. Так, дослідження проблеми академічної мобільності та можливостей кроскультурних комунікацій є актуальним питанням сьогодення, оскільки дає змогу виявити переваги та проблеми навчання за кордоном. Ці знання можуть слугувати основою для розробки ефективних стратегій підтримки здобувачів освіти, що прагнуть до міжнародного досвіду, а також для вдосконалення програм обміну в освітніх установах.

Аналіз досліджень і публікацій. Академічна мобільність та кроскультурні комунікації стали предметом численних досліджень, які висвітлюють їхній вплив на освіту та професійний розвиток здобувачів освіти. У роботах таких авторів, як С. Лехніцька та І. Саханда, акцентовано на тому, що академічна мобільність сприяє розвитку міжкультурних компетенцій, які є критично важливими для успішної кар'єри в умовах глобалізації [6]. Автори зазначають, що здобувачі освіти, які мають досвід навчання за кордоном, демонструють кращу адаптацію до різних культурних контекстів, що, відповідно, розширює їхній світогляд і сприяє формуванню відкритого ставлення до різноманітності. Також стаття Н. Слюсаренко та М. Кульбацької підкреслює, що академічна мобільність

позитивно впливає на розвиток соціальних навичок здобувачів, таких як комунікація, співпраця та критичне мислення [7]. Такі навички є важливими для формування активних громадян, здатних до конструктивного діалогу та розв'язання конфліктів у багатокультурному середовищі. А. Левицька також вказує на те, що участь у міжнародних програмах обміну сприяє розвитку лідерських якостей [5] та є важливим чинником для професійного зростання.

Українські науковці Г. Черушева, С. Колесник та С. Довбня акцентують на впливі академічної мобільності на формування глобальної свідомості здобувачів [10]. Здобувачі освіти, які навчаються за кордоном, мають можливість не лише отримати нові знання, але й зрозуміти глобальні проблеми, такі як зміна клімату, соціальна справедливість та економічна нерівність, що сприяє формуванню відповідального ставлення до світових викликів та активної участі у розв'язанні окреслених проблем [10]. Проте попри на численні переваги академічна мобільність стикається з певними перешкодами. У своїй статті І. Степаненко та М. Дебич вказують на проблеми, пов'язані з фінансуванням програм обміну [8], а І. Дирда висвітлює мовні бар'єри та культурні відмінності, які можуть ускладнити адаптацію здобувачів у новому середовищі [3]. Недостатнє фінансування може обмежити доступ до програм обміну, а мовні бар'єри можуть стати серйозною перешкодою для ефективного навчання та соціалізації. Тому підкреслюється необхідність розробки ефективних стратегій підтримки здобувачів під час навчання за кордоном, включаючи мовну підготовку, культурні тренінги та фінансову допомогу [3; 8].

Наукова робота С. Толочко також вказує на важливість підтримки менторства для здобувачів, які беруть участь у програмах академічної мобільності. Наявність менторів може значно полегшити процес адаптації, допомагаючи здобувачам орієнтуватися в новому культурному середовищі та надаючи їм необхідну інформацію про навчальний процес та соціальні аспекти життя в іншій країні [9].

Аналіз наявних досліджень свідчить про те, що академічна мобільність є важливим інструментом для розвитку кроскультурних комунікацій і міжкультурних компетенцій, але також вимагає уваги до викликів, які можуть виникнути під час реалізації програм обміну. Це знання може стати основою для подальших досліджень та розробки рекомендацій щодо

покращення академічної мобільності в освітньому просторі.

Мета статті полягає у всебічному дослідженні проблем академічної мобільності та можливостей кроскультурних комунікацій в освітньому просторі. Сьогодні міжкультурні взаємодії стають все більш актуальними, тому важливо зрозуміти, як академічна мобільність може слугувати платформою для розвитку міжкультурних компетенцій здобувачів, а також виявити виклики, з якими вони стикаються під час участі в програмах обміну.

Основні завдання дослідження:

1. Розглянути, як участь у програмах обміну сприяє розвитку таких навичок, як міжкультурна комунікація, адаптивність, толерантність та здатність до співпраці з представниками різних культур. Проаналізувати, які конкретні аспекти академічної мобільності (наприклад, навчання в іншій країні, участь у міжнародних проєктах) найбільше сприяють формуванню цих компетенцій.

2. Детально розглянути труднощі, з якими стикаються здобувачі під час навчання за кордоном, зокрема фінансові проблеми, мовні бар'єри, культурні відмінності, а також соціальна ізоляція. Аналіз цих викликів дасть змогу зрозуміти, які чинники можуть негативно впливати на успішність академічної мобільності.

3. На основі проведеного аналізу буде запропоновано низку рекомендацій для освітніх установ, які прагнуть покращити умови для здобувачів, що беруть участь у програмах академічної мобільності, які допоможуть адаптуватися до нового середовища.

4. Окрему увагу буде приділено тому, як досвід навчання за кордоном впливає на кар'єрні перспективи здобувачів. Буде проаналізовано, як міжкультурні компетенції, набуті під час академічної мобільності, можуть підвищити конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Очікується, що результати дослідження нададуть цінну інформацію для освітніх установ, політиків і здобувачів освіти, які прагнуть максимально використати можливості, що надаються академічною мобільністю. Вони також можуть слугувати основою для подальших досліджень у цій галузі, сприяючи розвитку ефективних стратегій підтримки здобувачів у міжнародному освітньому контексті. Тому мета статті полягає додатково і у формуванні конструктивних рішень, які можуть сприяти

розвитку академічної мобільності та кроскультурних комунікацій в освітньому просторі.

Виклад основного матеріалу. Академічна мобільність визначається як можливість здобувачів освіти і викладачів навчатися або працювати в іншій країні на певний період часу. Це може включати програми обміну, стажування, а також участь у міжнародних конференціях та семінарах. І. Брюховецька, О. Чемерис та І. Лобачук зазначають, що *соціальний конструктивізм* є однією з ключових теорій у сучасній педагогіці та психології, яка підкреслює важливість соціальних взаємодій у формуванні знань і навчальних процесів [1]. Згідно з цією теорією, знання не є просто відображенням об'єктивної реальності, а формуються через взаємодію людей у соціальному контексті. Це означає, що навчання відбувається не лише в індивідуальному, але й у колективному вимірі, де здобувачі взаємодіють один з одним, обмінюються ідеями, ставлять запитання та спільно розв'язують проблеми. Основними принципами соціального конструктивізму є:

- 1) взаємодія (як основа навчання);
- 2) контекстуальність знань;
- 3) активна роль здобувачів освіти;
- 4) спільне конструювання знань.

Соціальний конструктивізм стверджує, що знання формуються через активну участь у соціальних процесах. Здобувачі, які беруть участь у групових дискусіях, проектах або дослідженнях, мають можливість обмінюватися думками та досвідом, що сприяє глибшому розумінню матеріалу. Знання завжди формуються в певному соціальному та культурному контексті. Так, навчання має бути адаптоване до конкретних умов, у яких перебувають здобувачі, враховуючи їхній культурний фон, досвід і потреби.

У соціальному конструктивізмі здобувачі є активними учасниками навчального процесу, а не пасивними споживачами інформації. Вони беруть на себе відповідальність за своє навчання, що сприяє розвитку критичного мислення та самостійності. Процес навчання є спільним, де викладачі та здобувачі освіти працюють разом для створення нових знань. Викладачі постають не лише як джерела інформації, а і як фасилітатори, які допомагають здійснювати навчальний процес.

Теорія міжкультурної комунікації, як визначає Т. Кириченко, досліджує особливості спілкування між представниками різних культур, акцентуючи на тому, як культурні контексти впливають на комунікаційні процеси

[4]. Вона є важливою для розуміння академічної мобільності, оскільки здобувачі, які навчаються за кордоном, стикаються з новими культурними нормами, цінностями та способами спілкування. Основні аспекти цієї теорії полягають у *культурній відмінності*, *кроскультурній чутливості*, *комунікаційних бар'єрах* та *діалозі культур*. Кожна культура має свої унікальні норми, цінності та комунікаційні стилі. Розуміння таких відмінностей є критично важливим для успішної міжкультурної взаємодії. У деяких культурах акцентується на колективізмі, тоді як в інших — на індивідуалізмі, що може впливати на способи спілкування та ухвалення рішень. Під кроскультурною чутливістю розуміють здатність усвідомлювати та поважати культурні відмінності. Розвиток кроскультурної чутливості є важливим аспектом навчання за кордоном, оскільки він допомагає здобувачам адаптуватися до нових культурних умов і уникати непорозумінь.

Мовні бар'єри, стереотипи та культурні упередження можуть ускладнити міжкультурну комунікацію. Важливо вміти розпізнавати ці бар'єри та знаходити способи їх подолання, щоб забезпечити ефективний обмін інформацією. Теорія міжкультурної комунікації підкреслює важливість діалогу між культурами. Це не лише сприяє кращому розумінню між представниками різних культур, але й допомагає формувати гармонійні міжкультурні відносини.

Соціальний конструктивізм і теорія міжкультурної комунікації тісно пов'язані, оскільки обидві підкреслюють важливість соціальних взаємодій у навчанні. Академічна мобільність як форма соціальної взаємодії створює унікальні можливості розвивати міжкультурні компетенції через активну участь у навчальному процесі в новому культурному контексті, дозволяючи здобувачам отримувати нові знання та формувати навички, необхідні для успішної комунікації в глобалізованому світі.

Зауважимо, що хоча глобалізація не є явищем, яке є основою для процесів академічної мобільності, вона втручається та прискорює їх, зокрема за допомогою комунікаційних технологій, прямих підключень до електронних баз даних, новин і форумів, використання соціальних мереж, месенджерів та освітніх платформ для практичних занять, а також участі в заняттях провідних фахівців й експертів [2].

Участь у програмах обміну є потужним інструментом для розвитку міжкультурних

компетенцій, таких як міжкультурна комунікація, адаптивність, толерантність і здатність до співпраці з представниками різних культур. Ці навички є критично важливими в сучасних умовах життя, де міжкультурні взаємодії стають вагомим частинкою професійного та особистісного життя.

Міжкультурна комунікація. Участь у програмах обміну надає можливість спілкуватися з людьми з різних культур, що сприяє розвитку їхніх комунікаційних навичок. Здобувачі освіти вчаться адаптувати свій стиль спілкування, враховуючи культурні особливості співрозмовників. Наприклад, вони можуть дізнатися, що в одних культурах пряме висловлювання думок є нормою, тоді як в інших — це може вважатися неввічливим.

Навчання в іншій країні часто передбачає використання іноземної мови, що також сприяє розвитку міжкультурної комунікації. Здобувачі отримують можливість практикувати мову в реальних ситуаціях, що підвищує їхню впевненість у спілкуванні.

Адаптивність. Програми обміну передбачають швидку адаптацію до нових культурних, соціальних і академічних умов (зміну звичок, способів навчання та соціальних норм). Здобувачі вчаться бути гнучкими, що є важливим складником адаптивності. Також молодь стикається з різними викликами під час навчання за кордоном, такими як мовні бар'єри, культурні непорозуміння або відсутність звичних ресурсів. Ці ситуації вимагають креативного підходу до розв'язання проблем, що також сприяє розвитку адаптивності.

Толерантність. Участь у міжнародних програмах обміну дає змогу здобувачам зустрічатися з людьми з різних культур і світоглядів та розвивати в собі розуміння різноманітності, сприяючи розвитку толерантності, оскільки вони вчаться приймати та поважати відмінності, що наявні між культурами. Крім того, здобувачі, які беруть участь у програмах обміну, часто мають можливість взаємодіяти з представниками різних етнічних, релігійних і соціальних груп, що допомагає розширити свої горизонти та зменшити упередження.

Здатність до співпраці. Розглянемо досвід командної роботи. Участь у міжнародних проєктах або групових дослідженнях під час навчання за кордоном сприяє розвитку навичок співпраці. Здобувачі

вчаться працювати в командах, де кожен учасник може мати різний культурний бекграунд, що вимагає від них відкритості та готовності до компромісів. Співпраця з однолітками з інших країн дає змогу обмінюватися досвідом та ідеями, що збагачує власний світогляд і сприяє розвитку колективного мислення. До основних аспектів академічної мобільності зараховуємо:

1. *Навчання в іншій країні.* Це головний аспект академічної мобільності, який надає здобувачам можливість зануритися в нову культуру. Вони отримують досвід, який неможливо отримати в рідній країні, що сприяє розвитку всіх вищезгаданих компетенцій.

2. *Участь у міжнародних проєктах.* Проєкти, які об'єднують здобувачів з різних країн, дають змогу їм працювати над спільними завданнями, що потребує від них активної комунікації та співпраці, що, відповідно, сприяє розвитку міжкультурної чутливості та толерантності.

3. *Культурні обміни та стажування.* Програми стажування за кордоном або участь у культурних обмінах надають здобувачам можливість як навчатися, так і працювати в міжнародному середовищі, розвивати професійні навички та міжкультурні компетенції.

4. *Соціальні заходи та інтеграційні програми.* Багато університетів організовують соціальні заходи, які сприяють інтеграції міжнародних здобувачів вищої освіти у місцеву культуру (культурні вечори, спортивні змагання тощо), що допомагає знайомитися з новими людьми та розвивати соціальні навички.

На прикладі роботи А. Шикун дослідження показує, що здобувачі, які беруть участь у програмах обміну, мають високий рівень міжкультурної компетенції і це позитивно впливає на їхню професійну діяльність [11]. Навчання за кордоном може бути дійсно надзвичайно корисним досвідом, але воно також супроводжується низкою перешкод, з якими стикаються здобувачі. Труднощі можуть варіюватися залежно від країни, культурного контексту та індивідуальних особливостей. Детальний огляд основних труднощів, з якими можуть зіткнутися здобувачі під час навчання за кордоном, представлено в таблиці 1.

*Чинники, що впливають на академічну адаптацію здобувачів освіти
під час навчання за кордоном*

Тип	Проблеми	Опис впливу
Мовні бар'єри	Недостатній рівень володіння мовою	Здобувачі, які не володіють мовою країни, в якій вони навчаються, можуть стикатися з труднощами в спілкуванні, що ускладнює їхнє навчання та соціальну інтеграцію. Це може призвести до відчуття ізоляції та невпевненості.
	Складність академічної термінології	Навчання в університеті часто передбачає використання спеціалізованої термінології, яка може бути важкою для розуміння, особливо якщо здобувач не є носієм мови. Це може ускладнити процес навчання та виконання завдань.
Культурні відмінності	Непорозуміння в спілкуванні	Культурні відмінності можуть призводити до непорозумінь у спілкуванні. Наприклад, різні культури можуть мати різні норми щодо невербальної комунікації, що може викликати плутанину.
	Адаптація до нових соціальних норм	Здобувачі можуть стикатися з труднощами в адаптації до нових соціальних норм і звичаїв. Це може включати різні підходи до навчання, спілкування з викладачами та однокурсниками, а також соціальні взаємодії.
Соціальна ізоляція	Відсутність підтримки	Здобувачі, які навчаються за кордоном, можуть відчувати відчуження через відсутність близьких друзів і родини. Це може призвести до почуття самотності та депресії.
	Важкість у налагодженні нових знайомств	Знайти нових друзів у незнайомій культурі може бути складно, особливо якщо здобувачі відчувають мовні бар'єри або культурні відмінності.
Академічні виклики	Вимоги до навчання	Здобувачі можуть стикатися з новими академічними вимогами, які відрізняються від тих, до яких вони звикли. Це може включати різні методи оцінювання, стилі викладання та очікування від здобувачів.
	Стрес і тиск	Вивчення нових предметів у незнайомому середовищі може бути стресовим. Здобувачі можуть відчувати тиск через необхідність досягати високих результатів у навчанні, що може призвести до вигорання.
Фінансові труднощі	Витрати на навчання та проживання	Навчання за кордоном часто пов'язане з високими витратами на освіту, проживання, харчування та ін. Це може стати серйозним фінансовим тягарем для здобувачів.
	Обмежений доступ до фінансових ресурсів	Здобувачі можуть стикатися з труднощами у відкритті банківських рахунків або отриманні кредитів у новій країні, що ускладнює управління фінансами.
Візові та правові питання	Складнощі з отриманням візи	Процес отримання студентської візи може бути складним і тривалим. Здобувачі можуть зіткнутися з бюрократичними перешкодами, які можуть затримати їхній виїзд або навчання.
	Правові обмеження	Здобувачі можуть не знати місцевих законів і правил, що може призвести до непорозумінь або навіть правових проблем.

Культурний шок	Емоційні труднощі	Культурний шок може проявлятися як стрес, тривога, депресія або навіть фізичні симптоми. Здобувачі можуть відчувати труднощі в адаптації до нових умов життя, що може вплинути на їхнє навчання та загальний стан.
	Відчуття втрати	Здобувачі можуть відчувати ностальгію за рідною країною, що може ускладнити їхню адаптацію до нового середовища.

Зазначені проблеми можуть ускладнити адаптацію та інтеграцію в новому середовищі. Важливо забезпечити мовну підготовку для здобувачів освіти перед їхнім виїздом на навчання. З огляду на це пропонуємо такі рекомендації:

- *Розробка фінансових програм підтримки.* Уряди та освітні установи повинні створити стипендійні програми для здобувачів, які бажають навчатися за кордоном, щоб зменшити фінансовий тягар.

- *Мовна підготовка.* Важливо забезпечити мовну підготовку для здобувачів перед їхнім виїздом на навчання, щоб вони могли легше адаптуватися до нового середовища.

- *Кроскультурні тренінги.* Освітні установи повинні впроваджувати кроскультурні тренінги для здобувачів, щоб підготувати їх до взаємодії з представниками інших культур.

- *Підтримка під час навчання за кордоном.* Важливо забезпечити підтримку здобувачів під час їхнього навчання за кордоном, включаючи консультації та допомогу в адаптації.

Досвід навчання за кордоном має значний вплив на кар'єрні перспективи здобувачів, надаючи унікальні навички та компетенції, які можуть суттєво підвищити їхню конкурентоспроможність на ринку праці (табл. 2).

Таблиця 2

Чинники, які впливають на формування професійних навичок здобувачів освіти за кордоном

Категорії	Аспекти	Вплив на кар'єру
Розширення професійних можливостей	Доступ до міжнародних мереж	Навчання за кордоном дає змогу здобувачам налагоджувати контакти з професіоналами та однолітками з різних країн. Це може призвести до створення міжнародних мереж, які можуть бути корисними під час пошуку роботи або стажувань.
	Залучення до міжнародних проєктів	Здобувачі, які навчаються за кордоном, часто мають можливість брати участь у міжнародних проєктах або стажуваннях, що надає їм практичний досвід роботи в глобальному контексті. Це може бути вагомою частиною резюме.
Розвиток міжкультурних компетенцій	Здатність до міжкультурної комунікації	Здобувачі, які навчалися за кордоном, здобувають навички ефективної комунікації з людьми з різних культур. Це включає вміння слухати, розуміти та адаптуватися до різних стилів спілкування, що є важливим у багатьох професійних сферах.
	Адаптивність і гнучкість	Досвід навчання в новому культурному середовищі сприяє розвитку адаптивності. Здобувачі вчаться швидко реагувати на зміни, що є важливою навичкою в динамічному світі бізнесу.
	Толерантність і відкритість	Міжкультурні взаємодії під час навчання за кордоном сприяють розвитку толерантності та відкритості до нових ідей і підходів. Це може бути особливо цінним у багатокультурних робочих середовищах.
Підвищення конкурентоспро	Визнання міжнародного досвіду	Багато роботодавців цінують міжнародний досвід, оскільки він свідчить про готовність кандидата до

можності на ринку праці		нових викликів і здатність працювати в різноманітних умовах. Це може бути особливо важливим у глобальних компаніях або у сферах, що вимагають міжнародної співпраці.
	Професійні навички	Досвід навчання за кордоном часто охоплює розвиток професійних навичок, таких як управління проектами, критичне мислення та розв'язання проблем. Ці навички є важливими для багатьох професій і можуть суттєво підвищити шанси на успішне працевлаштування.
	Покращення резюме	Наявність досвіду навчання за кордоном в резюме може виділити кандидата серед інших претендентів. Це може свідчити про ініціативність, готовність до навчання та здатність адаптуватися до нових умов.
Розвиток особистісних якостей	Самостійність і впевненість	Навчання за кордоном часто потребує від здобувачів самостійності та відповідальності. Цей досвід може допомогти їм стати впевненими у своїх силах, що позитивно вплине на їхню кар'єру.
	Критичне мислення	Здобувачі, які навчаються в міжнародному середовищі, часто стикаються з новими ідеями та підходами, що сприяє розвитку критичного мислення. Це важлива навичка для ухвалення рішень у професійному житті.

Академічна мобільність має велике значення для розвитку освіти, оскільки дає змогу здобувачам освіти отримувати нові знання, знайомитися з різними культурами та розвиватися у професійному плані.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі проблем академічної мобільності та можливостей кроскультурних комунікацій в освітньому просторі. Стаття пропонує нові підходи до розв'язання викликів, з якими стикаються здобувачі під час навчання за кордоном, а також підкреслює важливість розвитку міжкультурних компетенцій у сучасному глобалізованому світі.

Висновки. Отже, інтернаціоналізація освіти та академічна мобільність є пріоритетною стратегією в розвитку державних і приватних закладів вищої освіти в усьому світі. Глобалізація знань передбачає, що освітній сектор має трансформувати своє інституційне бачення, щоб відмовитися від зон комфорту та залишити академічні моделі, які призводять до односпрямованих процесів, закритих для різноманітності, обмежених місцевим значенням і розташованих у традиційних контекстах. Академічна мобільність є важливим інструментом для розвитку кроскультурних комунікацій та формування міжкультурних компетенцій у здобувачів освіти. Участь у програмах обміну є важливим чинником у розвитку міжкультурних компетенцій, таких як міжкультурна комунікація, адаптивність, толерантність і

здатність до співпраці. Конкретні аспекти академічної мобільності, такі як навчання в іншій країні, участь у міжнародних проектах та соціальні заходи, створюють унікальні можливості, які сприяють особистісному та професійному зростанню. Важливо, щоб здобувачі були готові до викликів і мали доступ до ресурсів підтримки, таких як консультації, мовні курси та соціальні програми, які можуть допомогти їм адаптуватися до нового середовища. Для покращення академічної мобільності важливо розробити фінансові програми підтримки, забезпечити мовну підготовку та впроваджувати кроскультурні тренінги. Це дасть здобувачам шанс отримати нові знання та вивчити різноманітні культури, що, відповідно, сприятиме розвитку суспільства, в якому панують толерантність і взаєморозуміння.

Література

1. Брюховецька І., Чемерис О., Лобачук І. Теорія конструктивізму як методологічна основа побудови сучасного освітнього процесу. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 2 (20). С. 622–631. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2\(20\)-622-631](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2(20)-622-631)
2. Горбань Ю. І., Олійник О. М., Кобижча Н. І. Цифровізація освітнього процесу в контексті реалій інформаційного суспільства. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2024. Т. 7, № 1. С. 24–37. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.7.1.2024.306996>

3. Дирда І. Розвиток полікультурної компетентності іноземних студентів на основному етапі навчання української мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2019. 253 с.

4. Кириченко Т. Значення міжкультурної комунікації для професійної діяльності психолога. *Психологічна безпека особистості / за заг. ред. І. В. Волженцевої*. Переяслав : Домбровська Я. М., 2020. С. 307–324.

5. Левицька А. Інновації у професійній освіті 2025: підготовка до майбутнього ринку праці. *Сучасні гуманітарні дискусії*. 2024. Т. 2(2). С. 1–8. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(2\)-3MHD](https://doi.org/10.60022/2(2)-3MHD).

6. Лехніцька С. І., Саханда І. В. Міжнародна академічна мобільність як складова реалізації права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії. *Медицина та фармація: освітні дискурси*. 2024. № 2. С. 20–23. DOI: <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-2-4>.

7. Слюсаренко Н., Кульбацька М. Теоретичні аспекти формування у студентів умінь і навичок міжкультурного спілкування під час вивчення іноземної мови. *Педагогічний альманах*. 2015. Вип. 27. С. 109–116.

8. Степаненко І., Дебич М. Інтернаціоналізація як інструмент розвитку лідерського потенціалу університету : навч. посіб. Київ : Пріоритети, 2017. 44 с.

9. Толочко С. Теоретичні й методичні засади формування науково-методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2019. 574 с.

10. Черушева Г., Колесник С., Довбня С. Європейська та світова практика академічної мобільності для інноваційного розвитку освітнього простору України. *Академічні візії*. 2023. Вип. 17. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7791200>.

11. Шикун А. Вплив особистісно-орієнтованого підходу до навчання на формування мовних компетенцій студентів у вищому навчальному закладі. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 7. DOI: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.14>.

References

1. Briukhovetska, I., Chemerys, O., & Lobachuk, I. (2024). Theory of Constructivism as a Methodological Basis for the Structure of Modern Educational Process. *Bulletin of Science and Education*, 2 (20), 622–631. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2\(20\)-622-631](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2(20)-622-631) [in Ukrainian].

2. Horban, Y., Oliinyk, O., & Kobyzhcha, N. (2024). Digitalisation of Educational Process in the

Context of Information Society Realities. *Digital Platform: Information Technologies in Sociocultural Sphere*, 7 (1), 24–37. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.7.1.2024.306996> [in Ukrainian].

3. Dyrda, I. (2019). Development of multicultural competence of foreign students at the basic stage of teaching Ukrainian language. PhD Thesis. Kyiv [in Ukrainian].

4. Kyrychenko, T. (2020). The Importance of Intercultural Communication for the Professional Activity of a Psychologist. In *Psychological Safety of the Individual*. Pereyaslav, 307–324 [in Ukrainian].

5. Levytska, A. (2024). Innovations in Vocational Education 2025: Preparing for the Future Labour Market. *Modern Humanitarian Discussions*, 2, 1–8. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(2\)-3MHD](https://doi.org/10.60022/2(2)-3MHD) [in Ukrainian].

6. Lekhnitska, S., & Sakhanda, I. (2024). International Academic Mobility as a Component of the Realisation of the Right of Applicants for Higher Education to Form an Individual Educational Trajectory. *Medicine and Pharmacy: Educational Discourses*, 2, 20–23. DOI: <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-2-4> [in Ukrainian].

7. Sliusarenko, N., & Kulbatska, M. (2015). Theoretical Aspects of Formation of Students' Intercultural Communication Skills in the Process of Foreign Language Studying. *Pedagogical Almanac*, 27, 109–116 [in Ukrainian].

8. Stepanenko, I., & Debych, M. (2017). Internationalisation as a Tool for Developing the Leadership Potential of University. Kyiv [in Ukrainian].

9. Tolochko, S. (2019). Theoretical and Methodological Bases of Formation of Scientific and Methodological Competence of Teachers in the System of Postgraduate Pedagogical Education. PhD Thesis. Kyiv [in Ukrainian].

10. Cherusheva, H., Kolesnyk, S., & Dovbnya, S. (2023). European and World Practice of Academic Mobility for Innovative Development of the Educational Space of Ukraine. *Academic Visions*, 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7791200> [in Ukrainian].

11. Shykun, A. (2024). The Influence of a Person-Oriented Approach to Learning on the Formation of Students' Language Competences in a Higher Educational Institution. *Pedagogical Academy: Scientific Notes*, 7. DOI: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.14> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.10.2024

Отримано після доопрацювання 11.11.2024

Прийнято до друку 20.11.2024